

DR. KATONA TAMÁS

Helyzetkép

2002. I. félév

A tanulmány a foglalkoztatás és a keresetek alakulása, az árak mozgása, a fogyasztás, a beruházás, a lakásépítés, a mezőgazdaság adatai, a külgazdasági egyensúly formálódása, az ipari termelés és a népszaporulat tükrében mutatja be Magyarország helyzetét a megjelölt időszakban.

Gazdasági növekedés

A legfrissebb adatok szerint a második negyedévben a bruttó hazai termék 3,1 százalékkal nőtt a tavalyi azonos negyedévhez képest. Ez valamelyest nagyobb az első negyedévben mért 2,9 százalékos értéknél, így az idei első félévre számított mutató 3 százalék, amely még nem jelenti a kétéves lefelé mutató trend megváltozását. A 2000. év első félévében ugyanis 6,2 százalékkal, míg a tavalyi hasonló időszakban 4,2 százalékkal nőtt a GDP az előző év azonos félévéhez képest. Ez egyben azt is jelenti, hogy az idei növekedési ütem – minden bizonnyal – alatta marad a tavalyi 3,8 százalékos dinamikának.

A közzétett előzetes jelentés szerint a második negyedéves 3,1 százalékos emelkedés főként a szolgáltatások hozzáadott értékének növekedéséből ered, mivel a mezőgazdaság, valamint – ami különösen problematikus – az ipar hozzáadott értéke az előző negyedévhez hasonlóan csökkent a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva.

A gazdasági növekedés ütemének szinte egyenletesen csökkenő trendjét a negyedéves GDP-indexeken keresztül a 2000. év első féléve óta regisztrálja a statisztika, azaz a gazdasági növekedési ütem megtorpanása a világgazdasági recessziót megelőzően következett be. Ebben – a nemzetközi hatásokat nem lebecsülve – jelentős szerepet játszott az elhibázott kormányzati gazdaságpolitika. Ezt támasztja alá a gazdasági növekedésben kulcsszerepet játszó feldolgozóipari beruházások alakulása. Az idei második negyedévben a feldolgozóiparban a beruházási tevékenység kritikus mértékben, 10 százalékkal csökkent. Ez látszólag betudható a világgazdasági hatások következményének, ha azonban kicsit hosszabb idősort vizsgálunk meg, láthatók az előzmények. 1998-ban a feldolgozóipari beruházások – akárcsak a korábbi években – igen dinamikusán, 24,5 százalékkal nőttek. A kö-

vetkező évben, 1999-ben ugyanez az index 14,2 százalék, 2000-ben pedig az előző évekenél szerényebb, 8,3 százalék volt. Ezt követően a múlt évben már stagnált a feldolgozóipar beruházási tevékenysége, hiszen a mutató értéke mindössze 0,4 százalék az előző évihez képest. Az idei első félévben a feldolgozóipari beruházások volumene 8,2 százalékkal – ezen belül a második negyedévben 9,9 százalékkal – csökkent az előző év azonos időszakához képest. *A gazdasági növekedés ütemének csökkenése tehát korántsem előzmények nélküli, és főképpen nem váratlan.*

A gazdaság állapotának megítélésénél *a növekedési ütemnél nagyobb veszélyt jelenthet az egyensúly megbomlása.* A nemzetgazdaság külső és belső egyensúlya egyaránt rejt magában veszélyeket. A folyó fizetési mérleg hiánya az első félévben igen gyorsan nőtt, a félév végére elérte az 1,8 milliárd eurót, azaz idén hat hónap alatt annyi deficit keletkezett, mint a tavalyelőtti és a tavalyi év azonos időszakában együttvéve. A jelentős hiány keletkezésében szerepe van a szolgáltatás külkereskedelemben létrejött, a szokásosnál szerényebb szufficitének, valamint a külkereskedelmi forgalom 1,4 milliárd eurós hiányának. Igaz, ez a külkereskedelmi deficit félmilliárd euróval alacsonyabb az előző évi első féléves hiánynál.

A különböző adatforrások egybevetésének alapján általánosan is megállapítható, hogy *a statisztikai adatok alapján áttekinthető folyamatok nem támasztják alá a fizetési mérleg utóbbi hónapokban kimutatott jelentős hiányát.* Amíg a Helyzetkép korábbi elemzéseiben – a jegybank szokatlanul nagymértékű és hosszú idősort érintő ideji korrekcióját megelőzően – arra kellett felhívni a figyelmet, hogy a folyó fizetési mérleg MNB által kimutatott hiányát a gazdaságstatisztikai adatokkal nehéz alátámasztani, az a valóságban magasabb; most ennek ellenkezője érzékelhető az MNB adatszolgáltatásából. A deficit feltehetően kisebb, mint ami a hivatalos közlésben szerepel.

A folyó fizetési mérleg hiányát már második éve nem fedezi a külföldi tőkebeáramlás. Az idei első félévben a deficitnek mindössze az ötödét fedezte a működőtőke- és a portfólió-befektetés, így a nettó adósságállomány a félév végén 900 millió euróval magasabb volt, mint egy évvel korábban.

Az egyensúlyt a magas államháztartási hiány is veszélyezteti. Az első félévben az államháztartásban csaknem négyszer akkora, míg ezen belül a központi költségvetésben jóval több mint négyszer akkora hiány keletkezett az egy évvel korábbihoz képest. Ennek oka a kormányváltást megelőző – részben azt közvetlenül megelőző – időszakban keletkezett, az előirányzaton felüli kiadások szokatlanul magas összege.

Foglalkoztatottság, keresetek

A május és július közötti három hónap átlagában a munkaerő-felmérés adatai szerint a *foglalkoztatottak száma* 3860 ezer fő volt, ugyanannyi, mint egy évvel korábban. Ugyanakkor a munkanélküliségi ráta a tavalyi azonos időszakban mért értékhez képest 5,6 százalékról 5,9 százalékra nőtt, többek között demográfiai változások következtében. Ezen túlmenően érzékelhetően nőtt a munkaerőpiacról távol maradók száma is, így nőtt a rokkantsági nyugdíjban részesülők száma. A munkavállalási korban lévő népesség 64,1 százaléka volt jelen a munkaerőpiacon, azaz a gazdaságilag aktív népesség – nemzetközi összehasonlításban addig is igen alacsony – aránya tovább csökkent.

A tartósan munkanélküliek 46,2 százalékos aránya változatlanul igen magas, akárcsak a munkanélküliség 15,9 hónapot elérő átlagos időtartama. Ugyancsak magas a fiatalok 12,4 százalékos munkanélküliségi rátája, sőt e mutató 1,5 százalékponttal meghaladja az egy évvel korábbi értékét.

Július utolsó napján a regisztrált munkanélküliek száma 334 ezer fő volt, némileg kevesebb az egy évvel korábbinál. Közülük 107 ezren kaptak – átlagosan 30 ezer forintos – munkanélküli járadékot, 6 ezren jövedelempótló támogatást és 105 ezren rendszeres szociális segélyt.

Az első félévben a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál és a költségvetési szervezeteknél 2710 ezer fő állt alkalmazásban, valamivel kevesebb, mint az előző év azonos időszakában. Ezen belül a versenyszférában 1 százalékkal kevesebben, a költségvetési intézményekben 0,6 százalékkal többen dolgoztak.

A tavalyi év második félévében kezdődött tendenciának megfelelően az idén is gyorsan, igaz, ezen belül némileg lassuló ütemben emelkednek a keresetek. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak átlagos bruttó keresete az első félévben 114 400 forint volt, amely 18,3 százalékkal haladta meg az előző évit. Ezen belül a versenyszférában 14,2 százalékkal, a költségvetési szervezeteknél 28,7 százalékkal nőtték a keresetek. A bruttó átlagkereset a pénzügyi tevékenység területén volt a legmagasabb, 232 400 forint, míg a legalacsonyabb átlagkeresetet a textiliparban fizették, 65 600 forintot, azaz a pénzügyi területen elérhető átlagkeresetnek alig több mint egynegyedét.

A költségvetési intézményekben dolgozók keresetének a nemzetgazdasági átlagot meghaladó növekedése a közigazgatásban végbe ment igen jelentős, 40 százalékot meghaladó illetményemelés következménye. A közszféra egyéb területein a keresetek növekedésének dinamikája az átlag körül, illetve valamivel a versenyszféra átlaga felett helyezkedik el.

A nettó keresetek a fizikai dolgozók körében 15,4 százalékkal, a szellemi alkalmazottaké 16,8 százalékkal, összességében 17,9 százalékkal nőttek. Az első félévben a fogyasztói árak 5,9 százalékkal nőtték, ennek megfelelően a reálkeresetek igen gyors ütemben, 11,3 százalékkal emelkedtek.

Áralakulás

Az árak alakulását az első félévben alapvetően kedvező tendenciák jellemezték; a termelői árak színvonala gyakorlatilag csökken, átmenetileg a fogyasztói árak is csökkentek az utóbbi hónapokban. Igaz, a fogyasztói árak további mérséklődésére nem lehet számítani, egyebek közt a korábbi években nem egy területen mesterségesen elfojtott infláció ellenhatásaként. Az infláció csökkenésének folyamatában közismerten nem elhanyagolható a várakozások szerepe. Ezért meglepőnek minősíthető a jegybank utóbbi hónapokban érzékelhető magatartása; deklaráltan az infláció mindenáron való leszorítását tűzték ki célul, még a gazdaságpolitikai összefüggések figyelembevételének háttérbe szorítása árán is. A gyakorlat mégis mást mutat: *a jegybanki megnyilatkozások óhatatlanul gerjesztik az inflációs várakozásokat*, ezzel – szokatlan módon – hozzájárulva a deklarált politika megvalósulásának nehezítéséhez.

Az *ipari termelői árak* júniusban 0,5 százalékkal voltak alacsonyabbak a májusban mért árnál. Ezen belül a belföldi értékesítési árak 0,6 százalékkal, a kiviteli árak 0,5 százalékkal csökkentek. Az első félév átlagában az ipari termelői árak 2,2 százalékkal voltak alacsonyabbak az egy évvel korábbinál. eltérő mértékben, de mindkét relációban mérséklődtek ebben az időszakban az árak; a belföldi értékesítésé 1,2 százalékkal, míg az exporté 4,8 százalékkal.

Az *építőipari árak* alakulásában a konjunktúrának változatlanul meghatározó a szerepe. Az árak júniusban ugyan nem változtak az előző hónaphoz képest, az első félév átlagában azonban 4,5 százalékkal magasabbak voltak az egy évvel korábbinál.

A *mezőgazdasági termékek termelői ára* az első félévben 10,7 százalékkal csökkent az előző két év azonos időszakában regisztrált igen jelentős, 17 százalékos, illetve 22 százalékos emelkedés után. Az ár-csökkenésben a növénytermesztési és kertészeti termékek számottevő, 15,6 százalékos mérséklődése dominált, az élő állatok és állati termékek ára csak 3,4 százalékkal csökkent.

A *fogyasztói árak* júliusban 0,1 százalékkal csökkentek az előző hónaphoz képest, igaz, az idényáras élelmiszerek nélkül számolva 0,2 százalékkal nőttek. Az élelmiszerek árszínvonala 1,1 százalékkal csökkent, mivel az idényáras élelmiszerek 10 százalékkal lettek olcsóbbak. (Az idényáras élelmiszerek nélkül az élelmiszerárak 0,1 százalékkal nőttek.) A ruházati árak is csökkentek az utóbb megfigyelt hónapban, 1,9 százalékkal. Júliusban 4,9 százalékkal nőtt az üzemanyagok és 3,9 százalékkal a gyógyszerek ára.

Az első hét hónap átlagában a fogyasztói árszínvonal 5,7 százalékkal nőtt. A legjelentősebb áremelkedés a szeszes italok, dohányárak csoportjában ment végbe, 9,2 százalékkal; a háztartási energia ára 7 százalékkal, az élelmiszereké és a szolgáltatásoké is átlag felett, egyaránt 6,8 százalékkal nőtt. A tartós fogyasztási cikkek árszintje ebben

az időszakban 1,7 százalékkal csökkent a tavalyi azonos időszakban regisztrált árakhoz képest.

A fogyasztói árak júliusban 4,6 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbiakat. Az alapdrágulás, a feldolgozatlan élelmiszereket és az üzemanyagokat nem tartalmazó maginfláció júliusban az előző hónaphoz képest 0,6 százalékkal, tavaly júliushoz képest 5,6 százalékkal nőtt. A nyugdíjas fogyasztói kosárral számított árindex egy hónap alatt 0,6 százalékkal csökkent, egy év alatt 4,1 százalékkal emelkedett. Azaz ebben a hónapban a nyugdíjas árindex alacsonyabb volt az általános indexnél.

Jövedelem és fogyasztás

A *kiskereskedelmi forgalom* az első negyedévi 11,2 százalékos növekedésnél szerényebb dinamikával, de így is jelentősen, 7,9 százalékkal bővült a második negyedévben; ennek alapján az első félév átlaga 13 százalékot tett ki. A leggyorsabban a gépjárművek és a járműalkatrészek forgalma nőtt, az első negyedévi 32,2 százalékos bővülést követően a második negyedévben 25 százalékkal, féléves átlagban 28 százalékkal; a korábbi évek stagnálása után az üzemanyagok forgalma is az átlagot megközelítően, 12 százalékkal bővült.

Az első félévben a gépjárművekkel kapcsolatos eladások nélkül számított kiskereskedelmi forgalom is jelentősen nőtt, 9 százalékkal. Az átlagosnál gyorsabban, 16 százalékkal nőtt a kultúrcikkek, és 14 százalékkal a ruházati cikkek forgalma.

A *lakossági jövedelmek* a keresetek gyors növekedése következtében jelentősen emelkedtek. A családi jövedelmek az eddig rendelkezésre álló adatok szerint a keresővel rendelkező családokban az átlagot megközelítően nőttek. Ettől eltérő helyzet azokban a családokban regisztrálható, ahol egy kereső sincs, mivel a családi pótlék és az egyéb szociális juttatások az első félévben reálértékben csökkentek. Az adatok azt is tükrözik, hogy jelentős területi különbségek tapasztalhatók. A nettó átlagkereset az első félévben a közép-magyarországi régióban 86 400 forint, az észak-alföldi és a dél-alföldi régióban 59 200 forint volt. A tízezer lakosra jutó lakásépítések száma az első félévben a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli régióban 14,1, az észak-magyarországi régióban csupán 3,3, a dél-alföldi régióban 5,8 volt. A területi különbségek meghatározására rendelkezésre álló mutató, az egy főre eső regionális GDP-adatok e különbségek növekedését jelezték a korábbi években. E mutató csak éves adatokból képezhető, de a fenti adatok arra utalnak, hogy a területi különbségek alakulásában az idei első félévben sem állt be kedvező változás.

Beruházás, lakásépítés

A *beruházások volumene* a múlt évi igen szerény mértékű növekedés után az idei első félévben gyorsabban, 6,4 százalékkal bővült; ezen belül az első negyedévben 8,6 százalékos, a másodikban 5,1 százalékos volt a növekedés. Az előző éveknél magasabb *beruházási teljesítmény* önmagában figyelemre méltó, ugyanakkor annak *szerkezete korántsem kedvező*. A második negyedévben az építési beruházások 14,3 százalékkal nőttek, ugyanakkor a gépberuházások volumene 5,6 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva.

A beruházások volumene – a tavalyi csökkenést követően – kiemelkedően nőtt a közigazgatás, a védelem területén: 63,9 százalékkal, valamint a közösségi, személyi szolgáltatásban 19,5 százalékkal, főleg a csatornázás fejlesztésének köszönhetően. Jelentősen, 21,1 százalékkal nőtt az egészségügyi beruházások volumene, igaz, a tavalyi igen alacsony bázishoz képest. Az első negyedévi, magasabb dinamikát követően szerényebb mértékben, 3,9 százalékkal nőtt az oktatási beruházások volumene.

A *beruházási tevékenység kritikus eleme a feldolgozóipari beruházások* – már említett – *jelentős csökkenése*. Az alacsony bázishoz képest is tovább csökkent e beruházások volumene, az első negyedévben 5,8 százalékkal, a második negyedévben 9,9 százalékkal.

Elsősorban a lakásépítések továbbra is érzékelhető növekedésének köszönhetően jelentősen, 12,3 százalékkal nőtt a beruházási tevékenység az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazatban. Az építőipari beruházások volumene 14,7 százalékkal nőtt.

A *lakásépítési statisztika* adatai szerint az első félévben 10 000 lakás készült el, 22,4 százalékkal több, mint a megelőző év azonos időszakában. Ugyanebben az időszakban 22 650 új építési engedélyt adtak ki, 8 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. Az adatok némileg lassuló, de még így is dinamikus növekedést jeleznek a lakáspiacon. Ugyanakkor folyamatosan változik az építetők köre, egyre jobban kirajzolódnak bizonyos változások az építetők társadalmi hátterében. Az első félévben felépült lakások egyre nagyobb hányadát jogi személyiségű vállalkozások készítették, ez a kör a tavalyi évhez képest megkétszerezte az általa épített lakások számát. A vállalkozások részesedése a lakásépítésben közelít az egyharmadhoz. A korábban csaknem kizárólagos pozíciót betöltő természetes személyek részesedése tovább csökkent, az általuk felépített lakások száma az első félévben 2 százalékkal csökkent.

Az építetők kör változásának megfelelően módosul az új lakások összetétele és elhelyezkedése. A lakásoknak mintegy a fele épült családi házban, a múlt évi közel kétharmad helyett. Nőtt a nagyobb városokban épült társasházi lakások aránya, ennek megfelelően csökkent az átlagos alapterület; a 80 m²-nél kisebb alapterületű lakások száma 46 százalékkal, ezen belül a 40 m²-nél is kisebbek száma a kétszeresére nőtt.

A lakásépítések és a felépült lakások területi elhelyezkedése arra utal, hogy az egyes régiók lakáshelyzetében tovább nőnek a minőségi különbségek. Míg a fővárosban 52,8 százalékkal nőtt az első félévben a felépült lakások száma, addig a községekben csupán 0,8 százalékkal, s e településeken összességében e félévben 2,3 százalékkal kevesebb építési engedélyt adtak ki. Észak-Magyarországon az elkészült lakások száma 21,6 százalékkal csökkent a tavalyi azonos időszakhoz képest.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A külkereskedelmi forgalom az első félévben a korábbi évekhez képest lassan bővült. Az export volumene 5 százalékkal, az importé 3 százalékkal nőtt a tavalyi első félévhez képest. Az áru- és szolgáltatásforgalomra jelentős hatással volt a devizaárszint emelkedése és a forint ezt jelentősen meghaladó felértékelődése. Ennek megfelelően a forintban kifejezett export a tavalyi első félévhez viszonyítva változatlan maradt, míg a behozatal 3 százalékkal csökkent.

A külkereskedelmi mérleg hiánya az első félévben 1,4 milliárd euró volt, 500 millióval kevesebb a tavalyi első félévben regisztrált deficitnél. A hiány csökkenésében szerepet játszott a kivitelnek az importot meghaladó dinamikája, s a cserearányok is – több év után – 1 százalékkal a javunkra változtak.

A folyó fizetési mérleg hiánya a Magyar Nemzeti Bank adatai szerint az első félévben 1,8 milliárd euró volt, 79 százalékkal több, mint az előző év azonos időszakában. A deficit növekedésében szerepet játszik az idegenforgalom kimutatott bevételi többletének visszaesése; érdemes megjegyezni, hogy e tételnél a bázis számait célszerű némi fenntartással kezelni, mivel a tavalyi adatok a turizmus bevételeként regisztráltak az euró bevezetéséből adódó lakossági valutabeváltás összegét is. Ugyanakkor az első félévben romlott az egyéb szolgáltatások egyenlege is.

Az első félévben 403 millió euró működőtőke- és portfolió-befektetés érkezett az országba, 31 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A közvetlen működőtőke-befektetések nettó összege 474 millió euró volt, 43 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál. Tovább romlott a portfolió-befektetések egyenlege, ami az első félévben 11 millió euró kiáramlását jelentette, a tavalyi hasonló időszakban regisztrált 95 millió euró beérkezése helyett.

Az ország bruttó adósságállománya június végén 36,6 milliárd euró volt, 1,2 milliárd euróval kevesebb az egy évvel korábbinál. A nettó adósságállomány ugyanekkor 13,4 milliárd eurót tett ki, 900 millió euróval többet, mint egy évvel azelőtt. Az államháztartás és az MNB együttes nettó külföldi adóssága a tavalyinak kétszeresére, 4,7 milliárd euróra nőtt. Ezáltal a tartozásokból az állam és a jegybank 34,9

százalékkal részesedik, 1,8-szer nagyobb hányaddal, mint egy évvel korábban.

Az államháztartás konszolidált hiánya a Pénzügyminisztérium előzetes adatai szerint az első hét hónapban 549 milliárd forint volt, amely a 3,6-szerese az előző év azonos időszakában keletkezett deficitnek. A bevételek 9,3 százalékkal, míg a kiadások ugyanebben az időszakban 20 százalékkal emelkedtek. A központi költségvetésben hét hónap alatt 344 milliárd forint hiány keletkezett, a tavalyi deficit 3,3-szerese. Az első félévi hiányt némileg mérsékelte a júliusban keletkezett többlet.

A társadalombiztosítási alapokban hét hónap alatt 218,8 milliárd forintos hiány keletkezett, amely 3,4-szerese az egy évvel azelőttinek. A hiány növekedésében szerepel az egyszeri 19 ezer forintos nyugdíjkifizetés, szerepelnek az egészségügyi kiadások, és ezen belül a gyógyszerfinanszírozások tavalyit meghaladó növekedései.

Ipar, építőipar

Az ipari termelés volumene az első félévben szerény ütemben, mindössze 1,1 százalékkal nőtt. Az utóbbi hónapokban valamelyest nőtt a termelés dinamikája. Az első negyedévben csupán 0,6 százalékkal, míg a második negyedévben 1,6 százalékkal, ezen belül júniusban 3,1 százalékkal nőtt a termelés az előző év azonos időszakához képest. A belföldi értékesítés a félév egészében stagnált, pontosabban 0,1 százalékkal csökkent; éspedig az első negyedévben 0,8 százalékkal csökkent, míg a másodikban 0,5 százalékkal, ezen belül júniusban 1,6 százalékkal bővült. A termelés és a belföldi kereslet az egyes hónapokban jelentősen ingadozott, ezért a júniusi adatokból még nem lehet tendenciaváltásra következtetni.

Az ipari export féléven belüli élénkülését tükrözik az adatok. A kivitel 3 százalékos növekedése úgy jött létre, hogy az első negyedévben 1,9 százalékkal, a másodikban 4,1 százalékkal, ezen belül júniusban 4,3 százalékkal nőtt a kivitel. Az ipari export növekedésében a 300 főnél nagyobb létszámú vállalkozásoké a főszerep. Az ipari nagyvállalatok kivitele az első félévben 5,2 százalékkal, ezen belül júniusban 6,6 százalékkal nőtt. Ebben a vállalati körben az export háromnegyedét a gépipari termékek adják. A közepes méretű cégek exportja az első félévben jelentősen, 7,2 százalékkal visszaesett. E két vállalattípusnál a féléves termelés meghaladta a tavalyit. Ugyanakkor a kisvállalkozások termelése a tavaly első félévi szint alatt maradt.

A termelés szerény növekedésének megfelelően csökkent az alkalmazottak száma. Az első félévben a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál 2,1 százalékkal, ezen belül a feldolgozóiparban 1,6 százalékkal csökkent a létszám; ezen belül a fizikai dolgozók létszáma 2,6 százalékkal volt kisebb a megelőző évinél.

Az építőipari termelés az első félévben kiemelkedő ütemben, 22,9

százalékkal nőtt. Az épületek építésének dinamikája a félév folyamán fokozatosan csökkent, így a félév átlagában 17,7 százalékkal nőtt ennek az alágazatnak a termelése. Rendkívül gyorsan, 31,9 százalékkal nőtt az egyéb építmények építése az infrastrukturális beruházásoknak köszönhetően. Az építőipar rendelésállománya az év hátralévő részében is dinamikus növekedést jelez előre.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első félévben az alacsony bázishoz – a tavalyi csökkenéshez – képest 8,3 százalékkal nőtt. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása kiemelkedő dinamikával, 30,6 százalékkal nőtt. Az első félévben nagyobb súlyt képviselő élő állatok felvásárlása 1 százalékkal csökkent, főként a vágósertés-felvásárlás 5 százalékos csökkenése következtében; az állati termékek felvásárlása ugyanebben az időszakban 5,8 százalékkal nőtt.

Idegenforgalom

Az első félévben 13,2 millió *külföldi* látogató érkezett az országba, 4 százalékkal kevesebb, mint az előző évben. A kereskedelmi szálláshelyek forgalma a tavalyi hasonló időszakhoz képest 3 százalékkal csökkent. A magyar állampolgárok az első félévben 5,4 millió alkalommal utaztak külföldre, ami 7 százalékos növekedés az előző évihez képest.

Az MNB adatai szerint az első félévben az idegenforgalomban 1,6 milliárd euró bevétel keletkezett, 16 százalékkal kevesebb, mint az előző évben. Ugyanakkor a kiadások 740 millió eurót tettek ki, 8 százalékkal többet, mint a tavalyi évben. A kialakult 860 millió eurós aktívum 360 millió euróval kisebb a tavaly ilyenkor regisztrálnál, ami 30 százalékos csökkenést jelent.

Népességmozgás

Az első félévben nem következett be érdemi változás a népességmozgás-folyamatokban. A múlt évben regisztrált tendencia folytatódásaként tovább csökkent az élveszületések és tovább nőtt a halálozások száma. Az első félévben 46 900 gyermek született, 2,3 százalékkal kevesebb az egy évvel azelőttinél; a 66 800 halálozás pedig 2,1 százalékos növekedést jelent az előző évihez képest.

Az első félévben 19 500 pár kötött házasságot, ez 8 százalékos emelkedés a tavalyi alacsony bázishoz képest. A csecsemőhalandóság az első félévben kedvezően alakult; 6,9 ezrelékes értéke 21 százalékos csökkenést jelent az előző évhez képest.

TANULMÁNYOK

Az első féléves természetes népességmozgás eredményeként az ország lakossága 19 900 fővel csökkent; ez a természetes fogyás az egy évvel korábbinál 14,5 százalékkal magasabb.

Bűnügyi helyzet

Az első hét hónapban 252 000 bűncselekmény vált ismertté, 1,9 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. Ezen belül a súlyosabb megítélésű bűntettek száma jelentősen, 7,2 százalékkal csökkent, a vétségeké 2,4 százalékkal nőtt. Ugyanakkor *a fővárosban romlott a bűnözési adatok alapján megragadható közbiztonság*; a bűncselekmények száma 4,1 százalékkal, ezen belül a bűntetteké 5,5 százalékkal, a vétségeké 2,7 százalékkal nőtt.

Az első hét hónapban *a lezárt nyomozások alapján rendelkezésre álló adatok a bűnügyi helyzet romlására utalnak*. A szándékos testi sértések száma 10,1 százalékkal, a garázdaságé 15,5 százalékkal nőtt; a közlekedési bűncselekményeké 11,1 százalékkal, ezen belül a közúti baleset okozása 18,8 százalékkal, a gazdasági bűncselekményeké 32,4 százalékkal nőtt az első hét hónapban regisztrált bűnügyi adatok szerint.

Az ismertté vált vagyon elleni bűncselekmények száma 3,8 százalékkal csökkent; ezen belül azonban a személygépkocsi-lopásoké 3,1 százalékkal, a jármű önkényes elvételéé 10,9 százalékkal, a rablásoké 4,9 százalékkal nőtt. Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények száma 8,5 százalékkal, ezen belül Budapesten ennél is nagyobb mértékben, 11,4 százalékkal nőtt.

Az első hét hónap során lezárt nyomozásokban 71 000 bűnelkövető vált ismertté, 2,8 százalékkal több, mint egy évvel korábban. A bűnelkövetők közel egytizede fiatalkorú volt, ez 3,6 százalékos növekedés, s ami ennél is problematikusabb, a gyermekkorú elkövetők 2200 fős száma is 5 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest.

A felderítési mutató a rendőrség adatai szerint az első hét hónapban 39,7 százalék volt az egy évvel korábbi 35,8 százalék után; igaz ennek értékelésénél figyelembe kell venni, hogy ebben két sorozatúgy nyomozásának adatai is szerepelnek, ami jelentősen torzítja e mutató értékét.

Irodalom

Az adatok forrása: KSH, MNB, PM, GM, BM.